

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

9.3.2005

B6-0193/2005 }
B6-0198/2005 }
B6-0206/2005 }
B6-0209/2005 }
B6-0212/2005 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5 esitanud

- Bogdan Adam Klich, Aldis Kuškis, Bernd Posselt, ?rpád Duka-Zólyomi ja Rihards Piks fraktsiooni PPE-DE nimel,
- Pasqualina Napoletano ja Jan Marinus Wiersma fraktsiooni PSE nimel,
- Janusz Onyszkiewicz, Emma Bonino, Marco Pannella ja Henrik Lax fraktsiooni ALDE nimel,
- Elisabeth Schroedter, Joost Lagendijk ja Marie Anne Isler Béguin fraktsiooni Verts/ALE nimel,
- Anna Elzbieta Fotyga, Inese Vaidere ja Konrad Szymański fraktsiooni UEN nimel,

asendades järgnevate fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- PPE-DE (B6-0193/2005),
- ALDE (B6-0198/2005),
- PSE (B6-0206/2005),
- UEN (B6-0209/2005),
- Verts/ALE (B6-0212/2005).

Valgevene

RC\559759ET.doc

PE 356.349v01-00}
PE 356.354v01-00}
PE 356.362v01-00}
PE 356.365v01-00}
PE 356.368v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Valgevene kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Valgevenes, eelkõige 13. septembri 2004. aasta ja 28. oktoobri 2004. aasta resolutsiooni poliitilise olukorra kohta Valgevenes pärast 17. oktoobri 2004. aasta parlamendivalimisi ja referendumit;
- võttes arvesse Veneetsia Komisjoni 60. plenaaristungil 8.–9. oktoobril 2004. aastal vastu võetud arvamust 17. oktoobril 2004. aastal Valgevenes toimunud referendumi kohta;
- võttes arvesse OSCE Parlamentaarse Assamblee rahvusvahelise vaatlusmissiooni 9. detsembri 2004. aasta lõppjärelt;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee (ENPA) resolutsioone olukorra kohta Valgevenes ja eelkõige ENPA 28. aprilli 2004. aasta resolutsiooni ajakirjanduse tagakiusamise kohta Valgevene Vabariigis;
- võttes arvesse OSCE Minski büroo juhataja deklaratsiooni kahele Valgevene opositsiooni liikmele mõistetud vanglakaristuse kohta, keda süüdistati Valgevene presidendi laimamises;
- võttes eelkõige arvesse ELi tegevuskava demokraatia arendamiseks Valgevenes, mille Euroopa Parlamendi delegatsioon Valgevenega suhtlemiseks võttis vastu 23. veebruaril 2005. aastal;
- võttes eelkõige arvesse 11. veebruari 2003. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Euroopa Liidu ja Valgevene suhteid ja liikumist tulevase partnerluse suunas;
- võttes arvesse Sahharovi mõttevabaduse auhinna omistamist Valgevene Ajakirjanike Liidule 2004. aasta detsembris;
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni 11. mai 2004. aasta teatist Euroopa naabruspoliitika kohta (KOM(2004)0373);
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste komisjoni 15. aprilli 2004. aasta resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Valgevenes;
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning eelkõige selle artikleid 19 ja 21, milles tagatakse sõnavabadus ja rahumeelse kogunemise vabadus;
- võttes arvesse ELi sanktsioone Valgevene ametiisikute suhtes, mis võeti vastu 2. juulil 2004. aastal pärast kolme Valgevene opositsioonijuhi ja ühe ajakirjaniku kadumist;
- võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5;

A. arvestades nn parlamentaarse kolmiku otsust, et ei parlamendi- ega presidendivalimised

RC\559759ET.doc

PE 356.349v01-00}

PE 356.354v01-00}

PE 356.362v01-00}

PE 356.365v01-00}

PE 356.368v01-00} RC1

2000. ja 2001. aastal ei olnud demokraatlikud ega õiglased ning neile eelnes valitsuse omavoli poliitilise opositsiooni, sõltumatu meedia ja valimisvaatlust teostavate organisatsioonide suhtes, millega rikuti olulisel määral demokraatia põhimõtteid;

- B. arvestades, et olukord Valgevenes paranemise asemel üha halveneb, mis on toonud kaasa olukorra, kus jõhkralt rikutakse inimõigusi ja vähemuste õigusi, parlamendi alamkoda on ilma jäetud seadusandlikest õigustest ja majanduselu kontrollib president; arvestades, et nimetatud rikkumiste hulka kuulub ka demokraatliku opositsiooni liikmete vangistamine ja muud nende vastu suunatu repressioonid, valimiste eel erakondade kustutamine nimekirjadest, opositsiooni kandidaatide tagakiusamine ja hirmutamine ning opositsioonierakondade esindajatel valimisjaoskondades viibimise keelamine;
- C. arvestades, et EL on korduvalt hukka mõistnud tuntud opositsioonijuhtide vahistamise Lukašenko valitsuse poolt ning mitmete kadunud isikute lahendamata juhtumite osas ei ole tehtud mingeid edusamme;
- D. arvestades, et endist välismajandussuhete ministrit ja 2001. aasta keskel toimunud presidendivalimiste kandidaati Mihhail Marõnitšit karistati viieaastase vabadusekaotusega, mida 18. veebruaril 2005. aastal lühendati kolme aasta ja kuue kuuni;
- E. arvestades, et mõne viimase aasta jooksul on "tehnilistel" põhjustel suletud mitu erakonda ja rohkem kui 50 eri tasandi ja poliitiliste veendumustega demokraatiameelset valitsusvälist organisatsiooni, rohkem kui 25 sõltumatut massimeediaorganisatsiooni ning mitu haridusasutust, samas kui on selge, et kõikide nende juhtumite puhul karistati neid organisatsioone presidendi ja tema poliitika kritiseerimise eest;
- F. arvestades, et Valgevenes toimuvad pidevalt demokraatliku liikumise aktivistide ja sõltumatute ajakirjanike vahistamised ja kohtuprotsessid poliitilistel motiividel, samuti välisriikide kodanike väljasaatmised; arvestades, et 2004. aasta septembris mõisteti kaks Valgevene opositsiooni liiget, Valeri Levonevski ja Aleksander Vassiljev kaheks aastaks vangi, süüdistatuna Valgevene presidendi laimamises;
- G. arvestades, et väikepoepidajate jätkuvatele rahumeelsetele protestidele on valitsus reageerinud hirmutamise ja selliste streikide korraldajaid on vahistatud ja trahvitud;
- H. arvestades, et Euroopa Nõukogu parlamentaarse assamblee 28. mai 2004. aasta resolutsioonis tunnustati tõendite olemasolu kõrgete riigiametnike osaluse kohta juhtivate opositsioonitegelaste röövimises ja väidetavas mõrvamises 1999. aastal, ning arvestades, et 2004. aasta mais lükkas Euroopa Nõukogu tagasi Valgevene taotluse riigi eristaatuse pikendamise kohta organisatsioonis, mis peatati pärast seda, kui president Lukašenko parlamendi 1997. aastal laiali saatis;
- I. tundes erakordselt suurt muret Valgevene võimuorganite otsuse pärast tühistada rahvusvaheliselt tunnustatud Minski Euroopa Humanitaarülikooli – mis on silmapaistev näide akadeemilisest vabadusest ja tõeliste euroopalike väärtuste järgimisest õppe- ja uurimisprogrammides – kui juriidilise isiku tegevusluba, millel on tõsised tagajärjed sadade üliõpilaste ja õppejõudude akadeemilise tuleviku jaoks;

- J. arvestades, et 2004. aasta aprillis kritiseeris ÜRO inimõiguste komisjon Valgevenet seoses jätkuvate teadetega omavoliliste vahistamiste ja kinnipidamiste kohta ning seoses valitsusväliste organisatsioonide ja opositsioonierakondade esindajate ning demokraatlikus tegevuses osalejate ahistamisega;
1. mõistab teravalt hukka Valgevene presidendi või valitsuse suhtes kriitiliste ajakirjanike, toimetajate ja meediaväljaannete süstemaatilise ja kasvava ahistamise ja hirmutamise riigiametnike, eriti informatsiooniministeeriumi poolt; mõistab samuti hukka valimatud rünnakud opositsiooni esindajate, inimõiguste aktivistide ja muude isikute vastu, kes püüavad presidenti ja kehtivat režiimi kritiseerida, nagu nähtub omavolilistest vahistamistest, vahistatute väärkohtlemisest, kadumistest, poliitilisest tagakiusamisest ja muudest repressioonidest, mis kõigutavad demokraatia ja õigusriigi alustalasid;
 2. usub, et hr Marõnitsi kohtuprotsessi motiivid olid poliitilised ning tema süüdimõistmise puhul oli tegemist kohtusüsteemi kuritarvitamisega poliitilistel eesmärkidel, mis annab veel kord kinnitust, et Valgevene kohtuvõim ei ole sõltumatu, ning reedab õigusriigi põhimõtete mittejärgmist ja valitsevat poliitiliste repressioonide õhkkonda;
 3. kutsub Valgevene ametivõime Mihhail Marõnitsit viivitamatult ja tingimusteta vabastama;
 4. kutsub Valgevene ametivõime üles Valeri Levonevskit, Aleksander Vassiljevit ja teisi kinnipeetavaid režiimi poliitilisi oponente viivitamatult vabastama;
 5. kordab nõudmist viivitamatult vabastada tuumameditsiinile spetsialiseerunud meditsiiniteadlane professor Bandaževski, kellele mõisteti 18. juunil 2001. aastal kaheksa aastat vanglakaristust riigivõimude avameelse kritiseerimise eest seoses 1986. aasta Tšernobõli tuumareaktori katastroofi puudutavate teadusuuringutega;
 6. nõuab endise siseministri Juri Zahharenko, Valgene parlamendi endise aseesimehe Viktor Gontšari, ärimehe Anatoli Krasovski ja Vene telekanali ORT operaatori Dmitri Zavadski kadumise küsimuses sõltumatu juurdluse alustamist, mille viiksid läbi erapooletud spetsialistid;
 7. kutsub Valgevene ametivõime üles võimaldama väikepoepidajatel rahumeelselt meelt avaldada ning nende protestide korraldajaid ja juhte vanglast vabastama;
 8. peab president Lukašenko ametiaja pikendamist referendumiteel veelkordseks kinnituseks tema autoritaarse valitsemisviisi kohta;
 9. osutab asjaolule, et Valgevene on ainuke riik Euroopas, millel rohkearvuliste inimõiguste rikkumiste tõttu puuduvad lepingulised suhted ELiga, ning palub nõukogul Valgevene praegune režiim diktatuurina ja president Lukašenko diktaatorina hukka mõista;
 10. palub nõukogul ja liikmesriikide valitsustel teha kindlaks ja külmutada president Lukašenko ja režiimi teiste, diktatuuri püsimumist kindlustavate juhtisikute isiklikud varad;
 11. palub nõukogul ja liikmesriikide valitsustel lisada nad Valgevene ametiasutuste esindajate

nimekirja, kelle suhtes rakendatakse viisakeeldu, mis välistab nende sisenemise ELi liikmesriikide territooriumile;

12. märgib, et Lukašenko režiimi ohvrite suhtes kehtivad kõik ÜRO pagulaste staatust käsitleva konventsiooni reeglid, mis kehtivad poliitilistele pagulastele, ja varjupaiga andmist käsitlevate Euroopa kokkulepete reeglid;
13. palub Valgevenel viia oma politsei- ja julgeolekujõudude tegevus kooskõlla kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti raames võetud kohustustega;
14. palub Valgevene võimudel viivitamatult lõpetada kõikide haridusasutuste tagakiusamine riigis ning austada akadeemilise vabaduse, koolide autonoomia ja sallivuse põhimõtteid hariduses;
15. rõhutab, Valgevene-vastane sanktsioonipoliitika on suunatud ainult selle riigi võimude vastu ega mõjuta kuidagi Valgevene ühiskonda, nagu on märgitud ka ELi tegevuskavas demokraatia edendamiseks Valgevenes, mille Euroopa Parlamendi delegatsioon Valgevenega suhtlemiseks hiljuti vastu võttis;
16. toetab kodanikuühiskonna tugevdamist Valgevenes ja tervitab komisjoni otsust rahastada Valgevenes läbiviidavaid projekte Euroopa demokraatia ja inimõiguste algatuse (EIDHR) kaudu;
17. osutab asjaolule, et Valgevene tagasitoomiseks Euroopa riikide perre ei tohi säästa diplomaatilisi ja poliitilisi jõupingutusi, võimaldades nii Valgevenel täita seda olulist rolli, mis talle Euroopa naabruspoliitika arendamisel peaks kuuluma;
18. rõhutab veel kord, et ELi edasised suhted Valgevenega sõltuvad jätkuvalt edusammudest riigi demokratiseerumise ja reformimise suunas;
19. nõuab tungivalt, et komisjon, nõukogu ja liikmesriikide valitsused koostaksid tegevuskava, milles nähakse ette edasised võimalused suurendada – koos teiste demokraatlike riikide ja rahvusvaheliste institutsioonidega – toetust kõikidele järelejäänud demokraatlikele jõududele Valgevenes ning abistada tõhusamalt neid inimesi Valgevene kodanikuühiskonnas, kes töötavad demokraatlike muutuste nimel riigis;
20. toetab alternatiivsete ja kättesaadavate teabeallikate, näiteks tele- ja raadiojaamade loomist naaberriikides (Poolas ja/või Leedus), et ületada Valgevene eraldatus ja jõuda võimalikult paljude inimesteni;
21. väljendab rahulolematust seoses komisjoni vaikimisega pärast ELi-Venemaa "troika" kohtumist võimalike arutelude osas, mis seoses inimõiguste olukorraga Valgevenes võisid aset leida, eelkõige poliitiliste kadumiste ja sõnavabaduse halastamatu allasurumise küsimuses – asjaolu, mis on eriti taunitav seetõttu, et "troika" pidi arutama "demokraatiat ja inimõigusi ELi ja Venemaa ühises naabruses";
22. palub ELi institutsioonidel nõuda, et inimõiguste küsimused oleksid kõikide tulevaste ELi ja Venemaa kohtumiste päevakorras alalisel kohal, ning usub, et ka olukord Valgevenes peaks

esinema kõikide ELi ja Venemaa vahel toimuvate regulaarsete konsultatsioonide päevakorras;

23. palub nõukogul ja liikmesriikidel viia läbi sõltumatu uurimine poliitiliste kadumiste kohta Valgevenes ning luua fond kadunud isikute ja Valgevene režiimi teiste ohvrite perekondade abistamiseks;
24. teeb oma presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Valgevene valitsusele ja parlamendile ning OSCE ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarsele Assambleele.